

Röster från Baba

En metodbok i arbetet med unga som flytt ensamma
till Sverige och lever utanför samhällets stöd

Ungdomscoacher på Baba.

Innehåll

FÖRORD	4
BAKGRUND	6
BERÄTTELSE FRÅN DELTAGARE	8
DELTAGARPROCESSEN I BABA	9
TEORETISK BAS	12
EN VECKA PÅ BABA	14
DELTAGARMEDVERKAN	18
UNGDOMSCOACHERNAS ARBETE	20
JURIDISK INFORMATION OCH RÅDGIVNING	26
ATT ÅTERVÄNDA	32
VOLONTÄRERNAS ARBETE	36
SKAPANDE VERKSTAD – EN METOD	38
SKAPANDE VERKSTAD – VERNISSAGE	40
POETER PÅ BABA	42
MIGRATIONSTRÄDET	44
ARBETE MED WORKSHOPS	46
SEMINARIER OCH KONFERENSER	48
RÖSTER OM BABA	52
RÖSTER INFÖR FRAMTIDEN	54
NÅGRA AVSLUTANDE ORD	56
MIGRATIONSTRÄDET (omslagets insida)	58

Författare: Inger Ekbom
Projektledare: Helena Wihlborg
Redaktör: Katarina Mordenfeld
Formgivning: Louise Turlock, Turlock Design
Foton: Baba, förutom sid 27, 35, 37, 54 Shutterstock
Illustrationer: Märta Lindmark
Textbidrag från deltagare, volontärer och medarbetare
Tryck: Åtta45, 2020
© Stockholms Stadsmission

Boken finns att hämta som PDF
på www.stadsmissionen.se

För mer information om projektet kontakta
helena.wihlborg@stadsmissionen.se

Välkommen till Röster från Baba

Stockholms Stadsmissions arbete utgår från vår värdegrund och i ett avsnitt beskrivs människans hemlighet – det unika. Vi ser ju olika ut, har olika fysiska och psykiska behov och erfarenheter. Varje människa har en unik personlighet och livsberättelse. Ingen är bara det du ser.

SEDAN ÅR 2016 har Stockholms Stadsmission med just den utgångspunkten mött barn och unga som kom hit utan vårdnadshavare. Ingen är bara det du ser. Alla har en unik livsberättelse. Den här boken är som ett titthål in i våra deltagares berättelser, tankar och frågor om livet och myndigheters beslut. Den är också ett titthål in i verksamhetens vardag. Du får följa med veckans alla dagar och du får följa med på resan när vi tidigt bestämde oss för att forma verksamheten utifrån och tillsammans med deltagarna själva.

Stockholms Stadsmission har sedan starten av Baba haft målet att skapa förutsättningar för deltagaren att nå en mer långsiktig och hållbar lösning utifrån sin aktuella livssituation. Arbetet måste grunda sig i ett aktivt lyssnande och att ge korrekt information om möjligheter och icke möjligheter. Idag har vi mött mer än 450 deltagare. Tillsammans vill vi nu ge dig möjligheten att öka kunskapen om deras livssituation. Läs boken som en handbok eller som ett sätt att lära känna någon du mest hört talas om via media. Ingen är bara det du ser. Varje människa har en unik livsberättelse. ■

Jonas Wihlstrand, socialchef på Stockholms Stadsmission

– Sedan Baba startade har vi mött fler än 450 unga

Våren 2016 tog Stockholms Stadsmission initiativet till projektet Baba. Bakgrunden till att projektet startade var ett samarbete på regional nivå utifrån att fler och fler ensamkommande barn och unga ”försvann” i Stockholms län. Syftet med projektet Baba var att komma i kontakt med barn och unga som kommit utan vårdnadshavare till Sverige och som inte har något eller väldigt lite stöd från samhället.

MED PROJEKTET BABA ville Stockholms Stadsmission bidra till att öka kunskapen om hur dessa barn och unga lever i Stockholm. Vad tänker de själva om sin situation? Vilka behov uttrycker de själva att de har? Att mötas för att skapa en dialog med ungdomarna för att kunna erbjuda stöd var ett första steg i projektet. Efter intervjuer med några av ungdomarna började verksamheten Baba att ta form och den har successivt vuxit och utvecklats. Baba betyder pappa på flera olika språk, det är ett ord som många känner igen från olika kulturer. Sedan Baba startade har vi mött mer än 450 unga upp till 21 år från 20 olika länder.

Baba är idag, september 2020, en etablerad social verksamhet inom Stockholms Stadsmission som erbjuder aktiviteter, basbehov, rådgivning och stöd. Sedan första september 2017 är Baba en del av ett idéburet offentligt partnerskap tillsammans med Stockholms stad, Rädda Barnen, Röda Korset och Barnrättsbyrån.

År 2017 beviljades Stockholms Stadsmission medel från Arvsfonden till det treåriga projektet ”Röster från Baba”. Projektet kan ses som en förlängd arm till verksamheten Baba. Syftet med projektet har varit att utveckla metoder och förhållningssätt så att deltagarna på olika sätt och på egna villkor kan beskriva sin situation och berätta om hur det är att leva utanför systemen. Arbetet med att fånga upp de ungas egna röster har förstärkts och utvecklats tack vare projektet och bidragit till rutiner och arbetssätt på Baba idag.

Förutom att ”Röster från Baba” har möjliggjort metodutveckling och självorganisering har det varit

en betydelsefull del i det påverkansarbete som Baba genomfört under projektiden. Ungdomarnas berättelser, erfarenheter och tankar har, med deras godkännande, presenterats för yrkesverksamma, myndigheter och politiker på konferenser och workshops.

Arbetet med att ta fram boken startades med ett par workshops med medarbetare och deltagare för att tänka gemensamt kring bokens innehåll. Därefter gjordes flera intervjuer och texter började skrivas och skickas fram och tillbaka mellan oss. Foton och bilder från Baba har självklart varit viktiga delar i arbetet. Att verkligen ha fokus på ”Röster från Baba” har varit en ledstjärna i arbetet och även att ”röster” kan uttryckas på andra sätt än ord.

BOKEN VÄNDER SIG till er som vill veta mer om hur situationen kan vara för de unga som flytt till Sverige ensamma, och som nu står helt eller delvis utanför samhällets insatser, för att kunna stödja dem i sina livsval. I boken ”Röster från Baba” berättar vi tillsammans med deltagare, medarbetare och volontärer om arbetet på Baba och delar med oss av våra erfarenheter utifrån våra olika roller. Men främst vill vi att ungdomarnas röster om sina liv och tankar ska nå ut.

Vi hoppas också att boken kan inspirera andra till att starta och utveckla liknande verksamheter. Lanseering av boken ”Röster från Baba” är, tillsammans med ett seminarium, en avslutning av arvsfondsprojektet. ■

Helena Wihlborg, projektledare ”Röster från Baba”

Ni på Baba ser på oss som några som är lika mycket värda. Vi behöver bara få vara mänskliga. Baba finns just nu för oss. Vi litar på Baba. Det finns många andra organisationer som hjälper människor. Men det är Baba vi litar på. Jag har inte erfarenhet av den juridiska rådgivningen. Jag har bara träffat juristen en gång. Jag vet inte riktigt hur jag ska göra.

Reza, deltagare på Baba

”Jag kämpar mycket och väntar. Jag säger till mig själv att det kommer, det kommer. Men det går inte. Jag går inte. Om du har inget du får ingenting. Man blir knas av att vänta. Jag blir knas. Jag pratar från mitt hjärta. Ingenting är normalt. Normalt är jobb, hem, kompisar, ledig på söndagar. Jag har ingenting. Hur kan du vara en människa normal när du har ingenting? Människor är födda att leva, att jobba, äta, bo, gifta sig och skaffa familj. Jag är född och jag lever, men jag lever utan det alla andra har. Därför jag vill inget nu. Förut hade jag drömmar, men nu vill jag ingenting. Jag blir inte glad nu. Glad gick nu. Jag är inte glad i livet. Jag behöver mycket, men har ingenting.”

Hamid, deltagare på Baba

– Vi är också människor!

DET SVÅRASTE FÖR mig är att jag är tjej. Jag har gått till olika affärer och frågat efter jobb, men istället för jobb har de frågat mig om jag vill ha en fysisk relation med dem. Det är det mest smärftulla svar som du kan få. Människor säger att jag är en stark tjej, kanske är jag det, men inuti är jag så svag, jag gråter varje natt. Det jag vill säga är att kanske är jag stark, men det finns flickor som inte klarar det och det är inte så lätt att rädda sig själv när det finns människor som vill använda dig mot betalning.

Fariha, deltagare på Baba

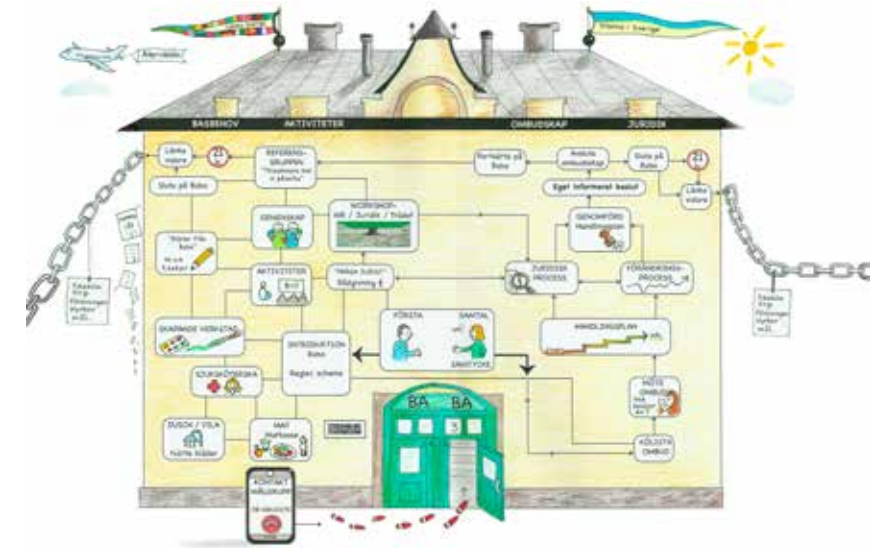
* * *

JAG KOMMER TRE gånger i veckan. Men jag har psykiska problem – så ibland kan jag inte komma. Jag har svårt på nätterna. Jag delar ett rum med tre andra som också kommer från kriget. Det är bättre när jag är ute. Jag har fått hjälp med att träffa en doktor och psykolog.

Jag vill fortsätta komma hit. Varje dag blir det svårare för mej. Jag har ingen framtid, jag har ingen plan. Jag pratar med min ungdomscoach och en psykolog. I min ålder är det mycket svårt. Jag måste få utbilda mej. De säger att jag ska vänta.

Alla, organisationer, myndigheter och personer, måste förstå att vi från Afghanistan är utsatta för nationell diskriminering. Om andra människor har rättigheter har också vi afghaner rättigheter. Vi är också människor.

Reza, deltagare på Baba

– Direkt efter första samtalet kan man ta del av Babas arbete

Bilden på "Babahuset" ger en överblick av Babas verksamheter och av deltagarprocessen, se stor bild på nästa uppslag. Verksamheten består av två delar; en för basbehov och aktiviteter och en för ombudskap och juridisk rådgivning. Deltagarna kan vara med i en eller i båda verksamheterna utifrån sina olika behov.

DEN SOM VILL delta måste själv ringa till Baba och anmäla intresse och om personen tillhör målgruppen* bokas ett möte till ett första samtal.

Under samtalet får ungdomen berätta om sin situation och sina behov samt får en introduktion till vad Baba är och kan erbjuda. Om deltagaren behöver hjälp med något utifrån sin livssituation ställs hen i kö för ett ombudskap. Direkt efter samtalet kan deltagaren börja på Baba. Här erbjuds gemenskap, middag, matkasse och möjlighet att duscha och tvätta kläder. De kan också delta i skapande verkstad, workshops och fritidsaktiviteter samt vara med i Röster från Babas referensgrupp. ►►►

* Babas målgrupp är ungdomar som kommit ensamma till Sverige och som av olika anledningar står helt eller delvis utanför samhällets insatser.

Ett sammanhang som är begripligt och meningsfullt

Grunden för det sociala arbetet på Baba vilar på aktuell forskning och beprövad erfarenhet. Tre centrala förhållningssätt och metoder är: Känslan Av Sammanhang (KASAM), Motiverande samtal (MI) och Trauma Medveten Omsorg (TMO)

KASAM är en teori med ett salutogent perspektiv som fokuserar mer på vilka faktorer som främjar och vidmakthåller hälsa än på vilka som orsakar sjukdom. Utifrån KASAM kan en person uppleva god hälsa om hen känner sig delaktig i ett sammanhang som är begripligt, hanterbart och meningsfullt. Med begriplighet avses att förstå både det som sker inom personen själv och den yttre verkligheten.

Med hanterbarhet menas att man får information och stöd så att livet och de alternativ som finns blir begripliga. Genom att vara delaktig i det som händer i ens liv med dess utmaningar och svårigheter skapas en känsla av mening. Begreppet KASAM skapades av Aaron Antonovsky, professor i medicinsk sociologi, på 1970-talet.

MI är ett förhållningssätt och en kommunikationsmetod som skapats för att stödja personer i sökandet efter sin egen motivation och väg till förändring. Man vill skapa ett möte och ett samtal där deltagaren känner sig tillräckligt trygg för att tänka på och våga prata om sin situation och se om det går att tänka/pröva något nytt. Fokus är delaktighet och eget engagemang. MI utvecklades under 1980–1990-talen av psykologerna William F. Miller och Stephen Rollnick.

TMO är ett forskningsbaserat förhållningssätt för att hjälpa och vägleda vuxna att förstå och bemöta grundläggande behov hos barn och unga som utsatts för allvarliga och traumatiska händelser. TMO har utvecklats av de australiensiska psykologerna Howard Bath och Diana Boswell som har lång erfarenhet av att arbeta med barn och unga som varit med om något traumatiskt. ■

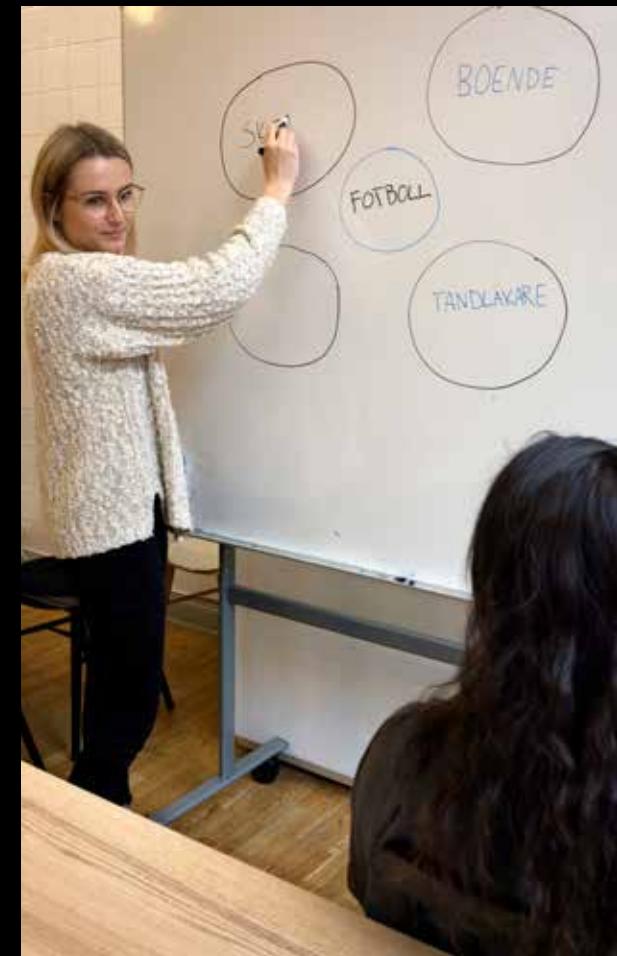
Basbehov, aktiviteter och stöd

Ett möte eller arbetspass på Baba startar ofta med en "inpuls" – en kort runda då alla medarbetare får möjlighet att dela med sig av något man är uppfylld eller påverkad av. Mötet eller arbetspasset avslutas med en liknande runda, en "utpuls", för att få tillfälle att lämna det som hänt under passet och för att kunna förbereda sig inför det som ska göras efter mötet.

Rutinen med "inpuls" och "utpuls" som start och avslut är något som många av Stockholms Stadsmissions verksamheter använder sig av

Alla deltagare som kommer till Baba erbjuds hjälp med basbehov och att vara med i aktiviteter. De erbjuds också stöd av en ungdomscoach eller en jurist.

Emellie, ungdomscoach på Baba berättar hur en vecka på Baba ser ut:

TISDAGAR

Varannan vecka är det handledning för alla medarbetare på Baba. Då ges möjlighet att ta upp det som känns svårt och utmanande. Det kan handla om arbetsmiljön eller något enskilt ärende. Det är ett tillfälle att lyfta blicken och tillsammans se vad vi bär på och behöver arbeta med. Under förmiddagen har vi också en återkommande tid för ärendedragning då vi ungdomscoacher kan ta upp det vi behöver hjälp med. Det är ett tillfälle att lära av varandra och bolla möjliga lösningar på svåra situationer som vi har stött på. Alla Babas ungdomscoacher och jurister är med.

På tisdagarna finns även tid till att ta in nya deltagare till Baba. Två av våra ungdomscoacher bokar då in samtal för ungdomar som är intresserade av att komma i kontakt med oss och få stöd.

Utöver tisdagarnas återkommande punkter är det de dagar då våra ungdomscoacher i stor utsträckning arbetar med individuella ärenden och har enskilt inbokade ombudsmöten med deltagare. Möten där deltagare får stöd i sin aktuella livssituation och möjlighet att få den information de behöver för att så småningom kunna fatta beslut om sin framtid.

MÅNDAGAR

En vanlig måndag har vi öppet i fyra timmar och har tid för att äta, umgås, spela spel och för stödjande samtal. Ibland har vi förberett en workshop inom något område eller ämne som deltagarna har önskat. Vår jurist finns tillgänglig för kortare frågor i ett rum i form av "Fråga juristen", se sidan 26.

En av Stockholms Stadsmissions volontärer kommer och hjälper till med matlagningen varje måndag. Vi brukar laga mat till cirka 35 personer varje gång. Den stora riskokaren är ett bra hjälpmedel för att laga mycket mat på ett smidigt sätt.

Vi avslutar vår arbetsdag med en runda där alla får tillfälle att lämna arbetsdagens utmaningar för att kunna gå in i sitt privata jag efter arbetstidens slut.

rådgivning
träffa jurist
handledning
matkassar
utflykter
påverka
laga mat
diskutera
planera

Under en aktivitet har vi olika roller:

Coach – är aktivitetens "spindel i nätet" och den som öppnar dörren och välkomnar dem som kommer. Hen håller koll på vilka som är i lokalen och har mandat att ta beslut som rör aktiviteten.

Matansvarig – förbereder inköp av mat och lagar den, ibland tillsammans med volontär och deltagare.

Matkasseutdelare – delar ut den mat som vi fått skänkt till deltagare i matkassar.

Bordsvärd – personal som förberett en social aktivitet och/eller har tid och tar ansvar för att prata med deltagare och ser till att alla blir sedda.

workshops
måla
information
umgås
spela musik
äta
sy
spela spel

EN VECKA PÅ BABA

ONSDAGAR

Eftersom det inte är någon utdelning av matkassar just denna dag finns det också större möjlighet att göra utflykter. Under den varmare delen av året är vi ute och spelar volleyboll eller något liknande. Det brukar också vara inplanerat någon form av skapande verksamhet så att deltagarna kan hitta sina egna uttryckssätt. Babas verkstad finns alltid tillgänglig för den som vill sy, måla, spela musik eller skriva.

Babas ungdomscoacher har även sina månatliga möten med jurister på onsdagar. Fokus är då på att bli uppdaterad om nya lagändringar och domstolsbeslut som kan påverka en deltagares ärenden och ge svar på mer generella juridiska frågor som kan tillämpas på det ungdomscoacherna arbetar med.

TORSDAGAR

På eftermiddagen serverar vi fika på Baba. Babas jurister finns på plats som "Fråga juristen" och matkassar delas ut på samma sätt som på måndagar. En sjuksköterska från Röda korset finns också här. Av henne kan deltagare få stöd i kontakt med vården. De kan prata med henne om sin hälsa, om missbruk och sex.

En torsdag i månaden förlängs ordinarie öppettider och vi har referensgruppsmöte. Detta är en plattform där deltagarna har möjlighet att påverka verksamheten på Baba och organisera sig för att påverka skeenden utanför Baba (se sid 18). Referensgruppen har arbetat fram en slogan: "Tillsammans kan vi påverka". Vi arbetar tillsammans med gruppen under mötet så att alla får möjlighet att uttrycka sin åsikt. Efteråt äter vi tillsammans.

FREDAGAR

På fredagar kan Babas deltagare boka enskilda möten med ungdomscoacher och få stöd utifrån sina behov. Veckans framgångar och utmaningar får delas mellan kollegor under veckans sista "utpuls". Ett tydligt avslut på arbetsveckan är viktigt för att kunna möta nästa utmanande vecka på Baba. Helgens vila behövs för att fylla på energi.

Jag ser ju deras situation och fast jag är född i Sverige så jag ser vad de har gått igenom och jag tänker på vad mina föräldrar har gjort för oss, för att få oss hit. Att inte ha mat i kylan eller ett ställe att sova på - en säng. Att ha det, det är guld. Men när de inte har en riktig plats blir livet som en fryspunkt för dem. De är inte i återvändande eller i någon asylprocess heller, det händer ingenting. Vissa bara väntar, har precis fått avslag i sitt ärende och kanske måste vänta fyra år till att få en ny prövning. Under de fyra åren, vad kan de göra? De måste bara se till att överleva tills dess. Jag vet inte, jag tycker det, ja de är på is. Jag har nog det mest inrutade schemat av oss som jobbar på Baba. Jag brukar oftast vara den som tar emot ungdomarna på dagarna. De kanske vill duscha eller tvätta. De vänjer sej vid att jag är här och kanske vill de prata också, inte om sitt ärende utan om annat. Men det finns också de som är tysta. Som en deltagare som har varit här länge. Han säger inte så mycket. Han har som rutin att komma hit för att tvätta kläder och äta. Han är en av dem som mår sämst. Jag försöker vara där för honom. Andra deltagare som är i samma situation försöker trösta. De kanske har det lite bättre till exempel ett boende hos en polare. Jag ser att de tycker synd om honom. De visar honom mänsklighet. *Welid, ungdomscoach på Baba*

Roller på Baba och Röster från Baba

UNGDOMSCOACHERNAS UPPDRAG ser lite olika ut. De flesta har som ett av sina uppdrag att ge individuellt stöd till deltagare i ombudskap. I detta arbetar ungdomscoachen tillsammans med deltagaren utifrån en uppsatt handlingsplan med målet att deltagaren ska ha tillräcklig kunskap och information för att kunna ta ett informerat beslut om sin framtid och livssituation här och nu. Utöver uppdraget att ge strukturerat individuellt stöd arbetar alla ungdomscoacher i gruppverksamheten på rullande schema.

En av Babas ungdomscoacher har som uppdrag att främst jobba i gruppverksamheten och ha ansvar över de rutiner som är kopplade till den. Det kan till exempel vara att ta emot matleverans och planera aktiviteter. Utöver gruppverksamheten finns möjlighet till individuella stödsamtal när behovet uppstår.

I Arvsfondsprojektet "Röster från Baba" arbetar en ungdomscoach med fokus på deltagarnas röster och påverkan. Det kan handla om metoder för att "hitta sin egen röst" genom skapande verksamhet eller arbete med referensgruppens deltagarmedverkan och deltagarinflytande.

ROLLEN SOM JURIST i Baba innehåller arbete med juridisk rådgivning i enskilda ärenden. Juristerna omvärldsbevakar även det juridiska området och informerar ungdomscoacher om aktuella händelser och lagändringar som kan påverka deltagarnas ärenden.

Som jurist i "Röster från Baba" arbetar man också på att ta fram metod och material för att förenkla juridisk information. Det kan vara att hålla workshops i något ämne eller skapa visuellt material. ■

– Forum för åsikter, idéer, önskemål & behov

Baba har sedan start haft fokus på att göra ungdomarna delaktiga i utformandet av verksamheten. Det sker bland annat genom att medarbetarna på Baba lyssnar in vilka behov deltagarna har, till exempel genom enkäter där ungdomarna kan berätta om önskvärda förbättringar, eller genom att de deltar i "Röster från Babas" referensgrupp.

REFERENSGRUPPEN ÄR BABAS forum för deltagarmedverkan och deltagarinflytande. Till detta forum är både nuvarande och tidigare Babadeltagare välkomna. Till en början hade ungdomarna svårt att orka engagera sig och se poängen med gruppen. All kraft gick åt till akuta problem. En lösning blev att ta in före detta deltagare som fått en lite mer stabil livssituation. Detta har medfört att det blivit ökad kontinuitet och mer energi i referensgruppen.

Referensgruppen har träffats en kväll i månaden med en timmes möte och efterföljande middag. Till en början pratade de som deltog mycket om referensgruppens syfte och vilka behov de önskade få hjälp med. Många uttryckte att de behövde SL-kort, för att kunna ta sig med kollektivtrafik fram och tillbaka till Baba men även till andra platser. Tillsammans undersöktes möjligheten att söka fonder för resor, eftersom det inte rymdes i Babas budget eller uppdrag. Alternativet att starta en

förening och då bli en juridisk person för att kunna göra fondansökningar diskuterades också.

I referensgruppen arbetar medarbetare och deltagare även med mötesstruktur och demokratifokus, som till exempel genom att rösta med ja/nej-skyltar för att komma fram till beslut. Eller att arbeta med värderingsövningar då olika frågor diskuteras. Alla ges genom dessa arbetssätt en möjlighet att uttrycka sin åsikt.

På mötena är målet att deltagarna själva finns i rollerna som ordförande, sekreterare och justerare. Eftersom det är mycket viktigt med återkoppling och upplevelsen av att vara med och påverka, läser man alltid upp föregående protokoll och återkommer till frågor som tagits vidare till övriga i arbetsgruppen eller ansvariga. "Röster från Babas" referensgrupp är också en plats för deltagare att lära känna varandra och på ett mer strukturerat sätt lyssna till varandras åsikter. Varje möte börjar med en inpulsrunda där alla presenterar sig på olika sätt som "berätta vad du heter", "säg något du tycker om med dig själv eller är bra på" eller "säg något du uppskattar med personen som sitter till höger om dig".

Det är inte alltid självklart för deltagarna att berätta vad man tycker, eller att förstå att det finns en möjlighet att vara med och påverka Babas verksamhet. Men målet är att skapa en verksamhet som är transparent och öppen för deltagarnas åsikter och behov. ■

Deltagarnas delaktighet kan ske på många olika sätt:

- På stormöten och genom Röster från Babas referensgrupp där vi får in förslag, åsikter och kritik och har omröstningar.
- Genom att lämna synpunkter och förslag i en brevlåda som finns i lokalen.
- Att delta på Babas planeringsmöten tillsammans med personal.
- Genom enkäter och att deltagare får utvärdera aktiviteter och workshops samt vara aktiva i workshops.

- Genom att enskilda deltagare driver egna kreativa projekt, till exempel film, poesi, måleri med mera.
- Intervjuer med deltagare görs löpande för att inventera vilka intressen och talanger de har och för att lära känna personerna bättre. Dessa intervjuer blir också ett självstärkande stödsamtal, där deltagarna blir sedda som individer.

– Vi skapade Baba tillsammans med deltagarna

”Att gå bredvid” är ett sätt att beskriva ett coachande förhållnings-sätt. Genom att vara där och aktivt lyssna hjälper coachen till med att lyfta fram möjligheter, utforska alternativ och formulera konsekvenserna av olika val. Men det är ungdomen själv på Baba som ska uppmuntras att formulera sina egna frågor/problem. Coachen finns bredvid som stöd, ställer relevanta frågor och hjälper till med att öppna upp olika alternativ som finns.

OMBUDSARBETET SOM SKER tillsammans med ungdomscoachen innehåller flera olika delar. Under det första ombudsmötet upprättar man tillsammans en handlingsplan och uppskattar hur lång tid olika moment kommer att ta. Om det är möjligt bestäms ett datum då ombudskapet ska avslutas. Coachen är tydlig med att det är viktigt att få all information och att man kommer att arbeta intensivt under en begränsad period med ungdomens ”ärende” och frågor. Handlingsplanen som upprättas innehåller olika moment och frågor med fokus på:

- Juridisk rådgivning
- Hälsa och sjukvård
- Rättigheter och skyldigheter
- Avslag och återvändande
- Övrigt

Läs mer om detta på sidan 24. Innan handlingsplanen upprättas gör coachen en nätverkskarta tillsammans med deltagaren som också får svara på en enkät med fem frågor om sin aktuella situation. Genom enkäten får coachen en uppfattning om vilken information deltagaren redan har och vilka delar som behöver utforskas ytterligare tillsammans.

Ordet **COACH** kommer från ungerskans kocs, vilket betyder en vagn från byn Kocs. På 1500-talet var Kocs känt för att tillverka välgjorda vagnar. Vagnar som fraktade människor från en plats till en annan – alltså något som förflyttade en människa från en befintlig plats eller situation till en annan.

”När jag kom första gången till Baba blev jag vänligt och bra bemött. Jag hade många olika problem. Efter några dagar fick jag komma till ett möte där jag kunde berätta om alla problem jag hade. Jag behövde hjälp med att få kontakt med myndigheter, min advokat, socialtjänst, en doktor och polisen. Och också Migrationsverket. Mest behövde jag få hjälp med mitt ärende – med min advokat och Migrationsverket.

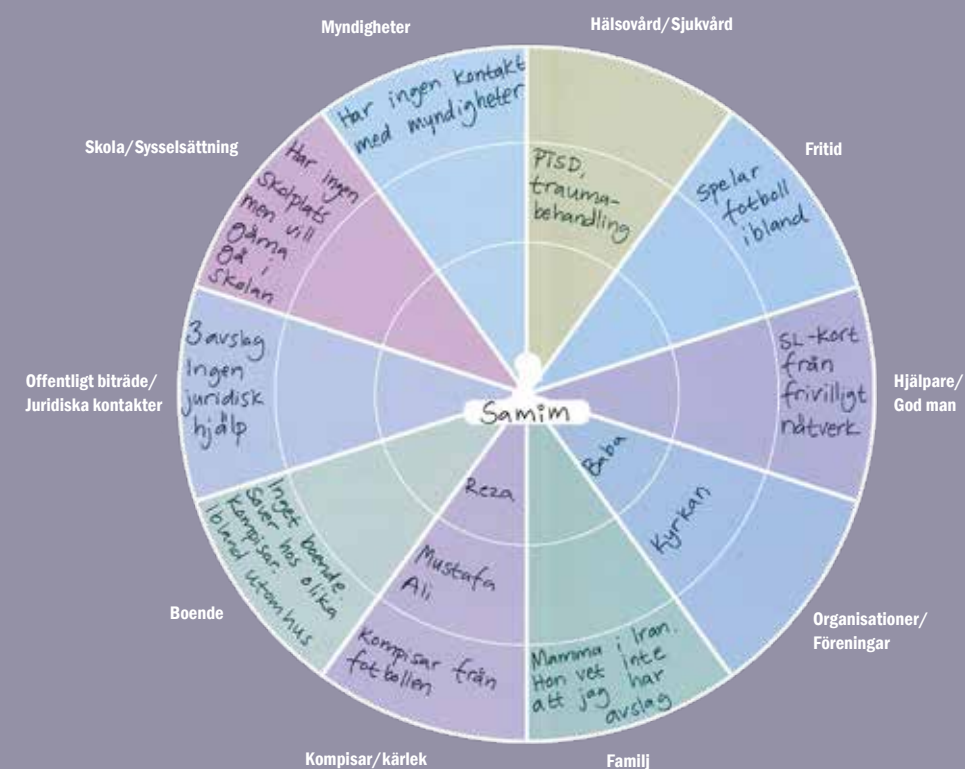
De som arbetar här behöver ha en förståelse för andra – alltså för oss som söker hjälp. Vi som kommer gör det av olika anledningar. Man söker sej hit för det man vill ha hjälp med. Det kan vara mycket olika saker. Alla här är bra, de tar ansvar för att kunna hjälpa till med våra problem och ärenden. Baba är en trygg plats.

Det är en så ”friendly area”. Alla är i samma situation. Jag är nästan den enda tjejen. Först tänkte jag att ”nej - det här är killarnas plats”. Men alla sa välkommen – personalen är de bästa. Och det handlar om respekt, att visa respekt. Man har satt upp regler för hur det ska vara på Baba. Vi måste respektera varandra och tala svenska.”

Sanya, deltagare på Baba

DELTAGARENS NÄTVERKSKARTA

NÄTVERKSKARTA

Ungdomscoachen och ungdomen ritar tillsammans upp en nätverkskarta för att på ett tydligt och pedagogiskt sätt kartlägga deltagarens aktuella situation. För coachen är det viktigt att få en helhetsbild innan något arbete påbörjas.

Genom kartan går de tillsammans igenom hans nätverk och får då en helhetsbild över vilka personer som finns kring deltagaren och om deltagaren får annan hjälp. Om hen redan har en jurist är det till exempel viktig information.

Nätverkskartan görs med hjälp av frågor som:

"Vem/vilka har du kontakt med nu? Vem/vilka kan du få praktiskt respektive känslomässigt stöd ifrån? Finns det någon mer som du önskar att du hade kontakt med?"

När vi startade Baba var vårt fokus att få kontakt med ensamkommande ungdomar som befann sig utanför samhällets insatser. Var fanns de? Hur skulle vi hitta dem? Hur skulle vi få dem att komma till vår verksamhet? Vi hade inte ett färdigt arbetssätt. Det utvecklades genom att deltagare började komma till oss och vi började arbeta med deras "ärenden". Vi lärde oss under tiden, det var en process. Successivt byggde och skapade vi Baba tillsammans med deltagarna.

Vi har verkligen kunnat kartlägga och kolla upp saker, till exempel vilken hjälp man kan få, vart man ska vända sej, hur man jobbar bäst med deras ärende. Vi kunde följa med till sjukvården, tandvården, Migrationsverket, socialtjänsten. Där såg vi hur man bemöttes och vilken hjälp som fanns. Genom ett nära samarbete med ungdomen skapades det som blev det sättet vi idag använder på Baba.

Allt som har hänt sedan Baba startade har gjort att vi har förändrat verksamheten och byggt rutiner utifrån vad som är bäst för deltagarna och hur vi som personal ska kunna hantera arbetet på ett bra sätt. Vi har lärt oss tillsammans. Vi är alla med och tänker och diskuterar.

Att vi ville så mycket i början och jobbade så hårt har lett till att vi har den organisation och struktur vi har. Vi började till exempel förstå att det inte ska vara den som jobbar som ombud som ska ha det första samtalet på Baba – för då börjar man ju få en relation och det blir jättesvårt att inte direkt påbörja arbetet som ombud.

Jag har läst Internationell migration och etniska relationer på högskolan i Malmö. Har länge vetat att jag i framtiden vill jobba på en idéburen organisation med mänskliga rättigheter i fokus. Baba var det första riktiga arbetet med den inriktningen.

Sofie, ungdomscoach på Baba

ENKÄT

Deltagaren svarar på en enkät med fem frågor där hen ska skatta på en skala från 1 till 10 hur mycket kunskap hen har om sin aktuella situation. När ombudsarbetet börjar lida mot sitt slut, görs samma enkät ännu en gång för att utvärdera om deltagaren genom arbetet med handlingsplanen har fått mer kunskap om sin situation.

Jag förstår mitt asylbeslut

Nej	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Ja
-----	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----

Jag förstår vad det betyder att leva i en papperslös situation

Nej	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Ja
-----	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----

Jag vet vad Dublinförordningen betyder

Nej	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Ja
-----	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----

Jag vet vilket stöd jag kan få om jag vill återvända till mitt hemland

Nej	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Ja
-----	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----

Jag har bestämt mig för vad jag ska göra nu

Nej	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Ja
-----	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----

I den HANDLINGSPLAN som upprättas går man igenom fem områden:

1. Juridisk rådgivning

• Finns behov av juridisk rådgivning?

Om deltagaren behöver stöd i att förstå sin asylutredning planeras detta. Ungdomscoachen bokar då in rådgivning med jurist. Före rådgivningen är ungdomscoachens uppdrag att hjälpa deltagaren förstå vad som skett under asylprocessen och de beslut som fattas av Migrationsverket och domstolar. Deltagaren ges här tillfälle att fundera på och förbereda vad hen vill ha hjälp med under den juridiska rådgivningen.

2. Hälsa och sjukvård

• Hur ser deltagarens hälsa ut?

Om ungdomen behöver uppsöka sjukvård eller akut tandvård stöttas hen i att ta de kontakterna. Vid behov kan även ungdomscoachen följa med.

• Finns behov av stödsamtal?

Om deltagaren behöver hjälp med att hitta kraft och motivation för att orka ta emot information och stöd erbjuder ungdomscoacherna samtal baserade på MI. Teman som brukar komma upp i stödsamtalen är stress och ångest, den nuvarande livssituationen, kärlek och relationer, suicidala tankar och drogmissbruk.

3. Rättigheter och skyldigheter

Information ges om vilka rättigheter och skyldigheter en deltagare, som befinner sig helt eller delvis utanför samhällets insatser, har. Ungdomscoachen informerar om lagar och regler i förhållande till vård, skola och arbete.

Ungdomscoachen informerar deltagare som befinner sig i stor utsatthet utan matpengar och/eller tak över huvudet om rätten att ansöka om nödbistånd hos socialtjänsten. Baba kan på uppdrag av deltagare stötta och hjälpa dem att ansöka om bistånd från socialtjänsten med hänvisning till att de befinner sig i nöd, enligt 2 kap. 1 § SoL. Enligt SoL har kommunen det yttersta ansvaret för att alla som vistas i kommunen får det stöd och den hjälp de behöver.

En annan gång hade jag lite problem med min pojkvän och behövde råd. Jag visste inte vad jag skulle göra, vart jag skulle flytta. Min coach sa ingenting – hon hämtade bara två papper. Vi fyllde i nackdelar och fördelar för respektive alternativ. När vi hade gjort det frågade hon: "Vad väljer du?"

Sanya, deltagare på Baba

Eftersom deltagarna på Baba lever i mycket socialt utsatta situationer, utan inkomst och i många fall ett otryggt eller inget boende alls, vill Baba ge ungdomarna stöd i att försöka utkräva sina sociala rättigheter enligt Socialtjänstlagen. Främst har ansökningar om nöd gjorts till socialtjänsten av enskilda deltagare med stöd av ungdomscoach. Därutöver har Baba tillsammans med Barnrättsbyrån stöttat en grupp deltagare i att initiera en aktion för att utkräva sina sociala rättigheter.

Målet med aktionen var att synliggöra den utsatthet de lever i genom att skriva och lämna ansökningar om nöd till Socialtjänsten. Aktionen började med att vi hade genomgång med deltagarna om vad socialtjänsten har för ansvar gentemot de människor som vistas i kommunen, samt vilka rättigheter kopplade till Socialtjänstlagen som deltagarna har möjlighet att ställa krav på. Deltagarna fick sedan skriva egna ansökningar som de lämnade in hos socialtjänsten. Utfallet sammanställdes sedan och användes av Baba och Barnrättsbyrån som underlag för att belysa den här gruppens svårighet att få hjälp från socialtjänsten.

4. Avslag och återvändande

Ungdomscoachen och deltagaren går tillsammans igenom vad som gäller efter ett sista avslag på ansökan om asyl. Här ges även information om återvändande och vilket stöd deltagaren har rätt till i den processen, samt vad som kan hända om hen väljer att inte återvända frivilligt eller funderar på att lämna Sverige för ett annat land än hemlandet. Det är viktigt att deltagaren får kunskap om alla olika pusselbitar för att kunna ta ett informerat beslut utifrån sin egen unika situation.

5. Övrigt

• Finns behov av stöd i form av ombud i kontakter med myndigheter eller andra?

Om önskemål och behov finns av stöd och hjälp med att ta kontakt med till exempel Migrationsverket, socialtjänst och skola erbjuds det av ungdomscoach. ■

Saknaden

HANDLINGSPLAN

Namn:		Födelsedatum:		Ungdomscoach:		Datum:	
☐ Nätverkskarta ☐ Enkät 1							
Juridisk rådgivning		Hälsa/sjukvård		Rättigheter & skyldigheter i Sverige			
☐		☐		☐			
☐		☐		☐			
☐		☐		☐			
☐		☐		☐			
Återvändandeprocessen		Övrigt		Avslut → Baserksamhet			
☐		☐		☐ Enkät 2			
☐		☐					
☐		☐					
☐		☐					

– Om Baba inte funnits hade det varit svårt för mej!

Babas arbete med juridisk rådgivning sker på flera olika sätt med olika ingångar. Vilken "ingång" man väljer är upp till deltagaren.

VISSA DELTAGARE VET att de önskar en individuell rådgivning så fort som möjligt. Andra närmar sig kunskapen om hur den juridiska kartan ser ut i sin egen takt, via till exempel en workshop utifrån migrationsträdet. Under en längre individuell rådgivning har juristen tid att förbereda sig inför mötet med just den ungdomen. Dessvärre kan väntetiden för individuell rådgivning vara lång.

"Fråga juristen" är en alternativ möjlighet att snabbt få svar på korta frågor kring sitt migrationsärende eller andra juridiska frågor.

Ungdomscoachens uppdrag och roll i arbetet med juridisk rådgivning

I ungdomscoachens arbete ingår att förklara hur den juridiska kartan ser ut i Sverige. Det måste få ta tid att ta till sig och förstå, ibland svår, information. Det handlar om att skapa ett utrymme för att tänka och reflektera utifrån ny kunskap.

Medarbetarna på Baba har gemensamt arbetat fram en tydlig rutin för den juridiska rådgivningen, en rutin som består av 12 steg (se nästa uppslag).

Tanken är att deltagaren ska bli så väl förberedd som möjligt inför den juridiska rådgivningen.

Babas juridiska information och arbete:

- Juridisk rådgivning
- "Fråga juristen"
- Intervjuförberedande samtal
- Workshop utifrån Migrationsträdet
- Workshop om mänskliga rättigheter

Rådgivningen är det viktigaste. Om man behöver fråga en advokat om något, bara en liten fråga, kostar det mycket pengar. Här på Baba berättar de för oss om det kommer en ny lag, till exempel nya gymnasielagen. Organisationen gör väldigt mycket för oss. Andra organisationer har mest aktiviteter tror jag.

Ali, deltagare på Baba

* * *

Hur är det att vara jurist på Baba?

– Det roligaste med att jobba som jurist i Baba är att man får en nära relation till de deltagare som man möter. Det är fint att inte bara få en roll som jurist utan även kunna vara en person som deltagare kan prata med och vända sig till om annat också, eller bara umgås vid en aktivitet.

Det svåraste i rollen som jurist är att många deltagare befinner sig i en situation som är svår att påverka, och att det i många fall inte går att göra något för att förbättra situationen de är i just nu. Ibland har deltagare förväntningar och förhoppningar om att vi ska kunna göra något åt deras situation och det kan kännas svårt att ibland behöva göra dem besvikna. Trots detta känns det i sådana lägen fint att jobba i en verksamhet som Baba, där deltagaren kan få stöd av ungdomscoacherna och en trygg plats att komma till, även om det för tillfället inte går att göra något för personens juridiska situation.

Rebecca, jurist på Baba

Rutiner för juridisk rådgivning

1. Ta reda på om deltagaren får juridisk hjälp från någon annan.
2. Ta reda på om deltagaren lämnat in något verkställighetshinder tidigare.
3. Få fram relevanta handlingar rörande deltagarens asylärende.

HANDLINGAR SOM BEHÖVS:

- Protokoll från asylutredning
 - Beslut om uppehållstillstånd
 - Inlagor från offentligt biträde
 - Dom från migrationsdomstol
 - Dom från migrationsöverdomstol
 - Kopia på eventuella id-handlingar
 - Om deltagare har lämnat in ett verkställighetshinder tidigare behövs även ansökan om verkställighetshinder samt eventuellt beslut kring detta
4. Boka in möte med deltagaren för att gå igenom handlingar. Boka alltid tolk till mötet.
 5. Inför mötet går ungdomscoachen igenom handlingarna.

6. På mötet går ungdomscoachen och deltagaren igenom beslut om uppehållstillstånd och dom från Migrationsdomstolen och vad hen vill ha hjälp med under den juridiska rådgivningen. Om deltagaren önskar hjälp med verkställighetshinder, be hen tänka igenom om det finns några nya omständigheter eller praktiska hinder för utvisning.

FRÅGOR SOM COACHEN STÄLLER TILL DELTAGAREN FÖR ATT FÖRBEREDA INFÖR MÖTET MED JURIST:

- Var i processen befinner sig deltagaren?
- Har en anmälan om verkställighetshinder gjorts?
- Hur långt är det till att ärendet preskriberas? (4 år efter att utvisningsbeslutet vunnit laga kraft – när det inte går att överklaga längre)
- Vad vill deltagaren ha hjälp med?
- Vad har deltagaren för förväntningar på rådgivningen? Om deltagaren önskar hjälp med att se över ett verkställighetshinder be hen att tänka igenom om det finns några nya omständigheter att åberopa alternativt praktiska hinder för verkställande av utvisning
- Var tydlig med vad juristen har för roll. Det finns inte alltid något att gå på i ärendet och då kan inte ett verkställighetshinder skrivas

Ovärderlig juridisk hjälp

GANSKA SNABBT EFTER att vi startat Baba såg vi att behovet av juridisk rådgivning och information var större än vad våra jurister i Stockholms Stadsmission kunde erbjuda.

Vi kontaktade juridikstudenten Karin Törnell som var engagerad i Refugees Welcome Stockholm. Hon var där ansvarig för att samordna deras volontärjurister inom verksamheten "Rosa stationen". Karin hjälpte Baba med att ta fram en modell för hur volontärjurister kunde organiseras och erbjuda hjälp till Babas deltagare. Nu hade Baba och Refugees Welcome påbörjat ett samarbete. Karin satte ihop ett team av volontärjurister som erbjöd en enskild längre rådgivning varannan måndag kväll på Baba och gruppinformation utifrån olika juridiska teman, enligt deltagarnas önskemål, en kväll i månaden.

En del av volontärjuristerna var studenter på juristlinjen och för att säkerställa att de kunde få stöd i rådgivningen, kontaktade vi några advokatbyråer och frågade om de kunde hjälpa till. Två advokatbyråer

med stor kompetens inom det migrationsrättsliga området turades om att vara stöd till juristvolontärerna. Det gick till så att de två juriststudenterna under pågående rådgivning kunde ringa en av advokatbyråerna för att få råd. Om juriststudenterna sedan bedömde att det fanns grund för en anmälan om verkställighetshinder, tog Karin det vidare till en av advokatbyråerna. Om de bedömde det som rimligt skrev de ett verkställighetshinder pro bono (utan ersättning).

När Karin ett par år senare tog sin juristexamen och började arbeta som biträdande jurist på en advokatbyrå ändrade vi upplägget i samråd med Karin. Fyra advokatbyråer turas nu om att ge volontära tjänster i form av juridisk rådgivning varannan måndag kväll på plats i Babas verksamhet. Karin är fortfarande den som samordnar insatserna. För Babas deltagare och medarbetare är det en ovärderlig hjälp.

Helena Wihlborg, projektledare på "Röster från Baba"

7. Ställ deltagaren i kö för rådgivning. Boka tid för deltagaren på juridisk rådgivning hos Babas jurister eller hos volontärjuristerna. Om deltagaren ska träffa volontärjuristerna så bokar ungdomscoachen tolk till det mötet.
8. Juridisk rådgivning. Ungdomscoachen sitter med deltagaren under den juridiska rådgivningen för att finnas som stöd och för att kunna skriva minnesanteckningar. Coachen kan även hjälpa ungdomen att komma ihåg vad som sades under samtalet och med att få fram intyg eller liknande om juristen efterfrågar det.
9. Att skriva ett verkställighetshinder kan göras inom ramen för den juridiska rådgivningen, om juristen bedömer att det är aktuellt. Om den juridiska rådgivningen har varit med en av Babas jurister kan deltagaren och juristen fortsätta att träffas på Baba. Om den har skett med en volontärjurist fortsätter de att träffas på volontärjuristens advokatbyrå.
10. Om deltagaren blir satt i förvar finns förslag på advokatbyrå att kontakta och vilka uppgifter de behöver. Deltagaren behöver få biträdets namn som hen meddelar till personal på förvaret.

11. Om en deltagare får ny prövning eller om utvisningsbeslutet inhiberas, vilket betyder att utvisningen pausas i väntan på ett nytt beslut, informeras deltagaren om rätten att ansöka LMA (LMA-kort, dagsersättning och boende) på en av Migrationsverkets mottagningsenheter.
12. När den juridiska rådgivningen är helt avslutad lämnas handlingarna över till deltagaren.

"Fråga juristen"

Varje vecka har en av Babas jurister drop-in för deltagare med korta frågor kring deras migrationsärenden eller andra juridiska frågor.

Ofta är frågorna av mer generell karaktär som arbetstillstånd, resedokument, Dublinförordningen, familjeåterförening eller asylprövning i andra länder. "Fråga juristen" vill ge deltagare i Baba möjlighet att på ett snabbt och lätt sätt få svar på juridiska frågor de funderar över. "Fråga juristen" kan även fungera som ett första steg i att få hjälp och information om den juridiska processen som gäller i Sverige. Det kan också vara så att en deltagare inte är i behov av en längre individuell rådgivning utan bara vill ha svar på en enklare fråga.

En erfarenhet av "Fråga juristen" är att konceptet och tanken med forumet behöver förklaras. För mer rådgivning i just "sitt ärende" måste man boka in ett särskilt möte. En annan erfarenhet är att om ungdomen börjar berätta och öppna sig, är det av stor vikt att detta följs upp vid ett annat tillfälle.

Exempel på frågor och svar:

? En deltagare har ett utvisningsbeslut som snart preskriberas, och har frågor om hur man gör för att söka asyl på nytt.

► Vi går igenom hur det går till samt hur gången är att söka asyl på nytt hos Migrationsverket efter att utvisningsbeslutet har preskriberats, och hur det går till när Migrationsverket prövar asylärendet på nytt.

? En deltagare har frågor om situationen i ett visst område i hemlandet.

► Vi pratar om hur man kan ta reda på hur situationen är i hemlandet, och söker efter information på Migrationsverkets databas med landinformation, Lifos.

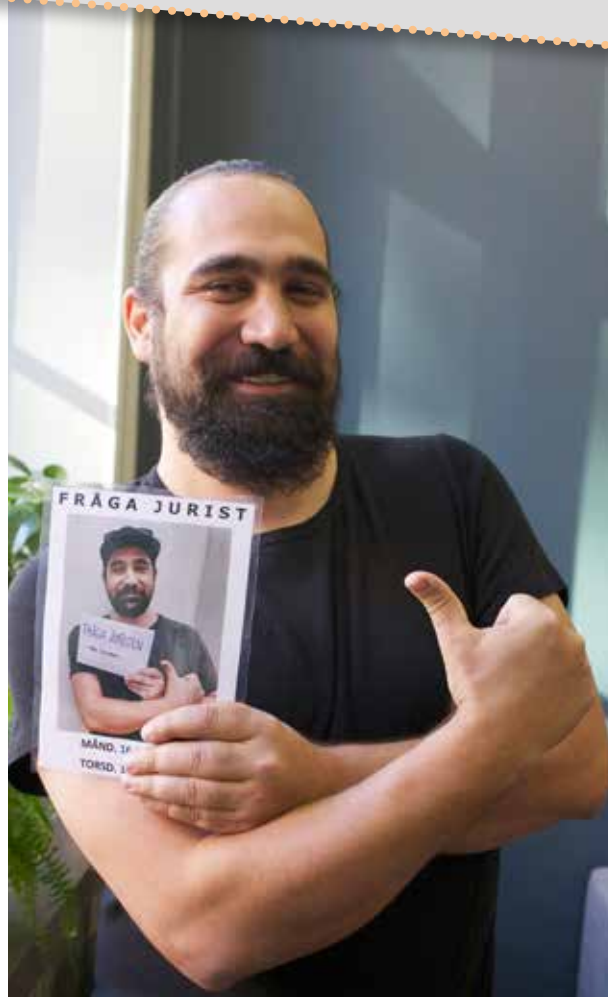
? En deltagare undrar hur det går till om någon vill söka arbetstillstånd utanför Sverige för att komma hit.

► Vi förklarar vilka krav som finns för att få arbetstillstånd, och skriver ut information om dessa från Migrationsverkets hemsida.

Att vara jurist i "Fråga juristen" är väldigt roligt och givande, då det ger en möjlighet att träffa och prata individuellt med deltagare som jag i mitt arbete annars inte har lika mycket kontakt med. Det skapar personliga band och kan bygga förtroende mellan juristen och deltagarna.

För att deltagarna ska få korrekt information kan det ibland vara så att det inte går att ge svar på en fråga direkt utan att läsa på mer och kolla upp saker. I sådana fall brukar jag säga att jag kan kolla upp frågan till nästa "Fråga juristen"-tillfälle och att deltagaren kan komma tillbaka då för att prata mer om det.

Leandro, jurist på "Röster från Baba"

Intervjuförberedande samtal

Många av Babas deltagare har blivit beviljade en ny prövning av sin asylansökan hos Migrationsverket, som då förordnar ett offentligt biträde till deltagaren.

Att förbereda deltagaren inför en asylutredning är något som det offentliga biträdet ofta, men inte alltid, gör som en del i sitt uppdrag. Migrationsverkets ersättning till ombudet för detta arbete är begränsad. Den timme man oftast har till sitt förfogande ska både räcka till presentation och förberedelser. Inför den nya prövningen är det vanligt att ungdomen söker sig till Baba för att få stöd. Baba kan då erbjuda ett intervjuförberedande samtal som läggs upp utifrån ungdomens situation och behov.

Gemensamt för Babas deltagare är att tilliten till myndigheter, och kanske framför allt till Migrationsverket, är låg.

Många har också redan före ankomst till Sverige fått råd och en bild av på vilket sätt man bör prata med Migrationsverket för att få ett up-

pehållstillstånd. Dessutom bär många av dem på upplevelser som orsakar stress och plågsamma traumasymtom.

En del av Babas deltagare tror att det är viktigt att ge så korta och försiktiga svar som möjligt så att Migrationsverket inte får för mycket information. Andra tänker att det viktigaste är att berätta hur nyttig man kommer att vara för Sverige, eller att om handläggaren bara blir övertygad om hur svårt man har haft det tidigare, så kommer det att räcka för ett uppehållstillstånd. Man kan även ha en felaktig uppfattning om vad som berättigar till uppehållstillstånd och riskerar därmed att undanhålla viktig information från Migrationsverket. I värsta fall har personen fått en hel asylberättelse tilldelad som de tror kommer att ge dem bättre chans att få asyl än om de talar sanning. Med det intervjuförberedande samtalet vill Babas jurist informera och stödja deltagaren i att förklara sina asylskäl så tydligt som möjligt. Det är deltagarens behov som styr hur samtalet läggs upp. ■

Exempel på situationer som en deltagare kan behöva hjälp med är:

- Om deltagaren är obekvämd med att berätta för andra om sina asylskäl
- Om deltagaren har svårt eller är för nervös för att svara på frågor på ett tydligt sätt, till exempel om deltagaren har lätt för att bli arg när hen känner sig ifrågasatt
- Om deltagaren inte förstår asylprocessen och vad som är viktigt för Migrationsverket vid en bedömning av asylskäl
- Om deltagaren inte har tillräcklig kunskap kring sina egna asylskäl
- Om deltagaren i sin strävan efter att "svara rätt" misslyckas med att besvara frågorna och har svårt att svara sammanhängande. Det kan hända att deltagaren svarar på en helt annan fråga än den som ställs eller besvarar samma fråga på helt olika sätt under samtalets gång
- Om deltagaren har svårt att minnas i vilken ordning händelser i livet har hänt. Med fördel kan personal då hjälpa deltagaren att rita upp en tidslinje
- Om deltagaren fått sig en hel asylberättelse tilldelad som inte stämmer med verkligheten. En berättelse som man tror leder till att man får ett uppehållstillstånd

– Jag är väldigt rädd för att åka tillbaka till min by

Att informera om hur ett återvändande går till och vilket stöd man kan få är en del i Babas arbete. I det individuella ombudskapet informerar ungdomscoachen om vad alternativen innebär och tillsammans med ungdomen utforskar man så konkret som möjligt vilket eller vilka alternativ som finns utifrån den unges specifika situation. För Babas ungdomar är det oftast inget alternativ att återvända till sitt hemland efter att de fått ett slutgiltigt avslag på sin asylansökan.

”Har nu fått mitt sista avslag på asylansökan och kan inte överklaga. Jag är väldigt rädd för att åka tillbaka till min by. Det känns som att jag svikit min familj och mina grannar. Det skulle vara bättre om jag inte levde.”
Ahmed, deltagare på Baba

När ungdomarna får frågan varför de inte ser det som ett alternativ att återvända är svaren olika. De vanligaste är:

- **Att man redan har varit i Sverige under flera år och under den tiden etablerat sig**

Ungdomarna har lärt sig svenska, går i skolan och har fått ett nätverk i Sverige. När sedan ett slutgiltigt avslag från Migrationsverket kommer, hamnar de i chock när de inser att de inte kan få fortsätta leva och etablera sig i Sverige. Något de har trott och hoppats på att få göra.

* * *

- **Har inte kunnat berätta sin sanna historia**

Ungdomarna berättar att asylprocessen har varit långdragen och svår att förstå. De berättar om förvirringen som uppstår när personer runt omkring dem påstås veta vad som är bäst att säga till Migrationsverkets handläggare för att få stanna i Sverige.

”Nu är problemet att Migrationsverket inte har hela min historia och att det nu är svårt att berätta den sanna historien då Migrationsverket inte tror att jag talar sanning. När jag var på väg till Sverige så träffade jag folk som varit i Sverige tidigare. De gav mig rådet att jag skulle säga vissa saker för att få stanna. Det var första gången och jag visste ingenting om Migrationsverket. Jag visste inte varför jag skulle berätta. Jag var rädd.”

* * *

- **Sexuell läggning**

”Tyst med dig, skriker pappa, jag måste rentvätta den här skammen! Han attackerade mig med sparkar, bälte och även kniv. Ryktet hade gått i hela stan.

Jag har ansökt om asyl, inte på grund av fattigdom, inte för att studera. Jag fick veta och lära mig att här har man rätt att vara den man är, man kan vara sig själv. Migrationsverket tror inte på mig! Hur ska jag bevisa? Kan man visa sina inre känslor? Vill de ha ett praktiskt bevis?”

* * *

- **Ansvar för sin familj**

”Jag kom ensam till Sverige och har nu fått mitt sista avslag på asylansökan och kan inte överklaga. Hela min by hjälpte mig med pengar för att jag skulle kunna ta mig till Europa. Nu vill de att jag skickar tillbaka pengar. Jag sover ibland hos vänner och ibland på gatan. Jag har inte ens pengar till mat. Jag är väldigt rädd för att åka tillbaka till min by. Det känns som att jag svikit min familj och mina grannar. Det skulle vara bättre om jag inte levde.”

▶▶▶

• Religion

"Jag tänker inte kompromissa om mina värderingar. Jag skulle inte följa regler eller traditioner inom Islam. Det går helt emot det jag tror på och det jag står för. Det är en stark känsla inombords som jag varken kan eller vill gå emot. Jag tar hellre ett straff än att gå emot min övertygelse."

* * *

• Krig och konflikter

"I förra veckan fick jag veta att jag inte kommer få stanna i Sverige. Migrationsverket har frågat mig om jag vill åka tillbaka frivilligt. Det kan jag inte. Om jag stannat i mitt land hade jag tvingats att göra militärtjänstgöring. Då finns bara två alternativ, att döda eller bli dödad. Jag är rädd för att åka tillbaka. Min familj bor inte kvar och jag vet inte var de är. Jag är orolig för mina föräldrar och mina småsyskon."

* * *

• Att ungdomen har vuxit upp i ett annat land än sitt hemland

"Jag föddes i Afghanistan och när jag var 20 dagar gammal flydde jag med min familj till Iran. Jag vet inte ens var Afghanistan ligger. Migrationsverket har beslutat att jag ska återvända till Afghanistan trots att mina föräldrar bor i Iran. Jag känner ingen i Afghanistan. Jag känner inte ens deras kultur eller lagar, enligt Migrationsverket så är jag vuxen och kan klara mig i Afghanistan. Frågan är jag som inte känner till lagar hur ska jag återvända då jag inte har någon släkt i Afghanistan? Jag tycker att svenska lagssystem skickar mig till graven." ■

DET FINNS UTMANINGAR i att ge information om återvändande och att arbeta för att deltagaren ska få en hållbar och långsiktig plan för sitt liv. Det kan handla om att ungdomen lider av psykisk ohälsa, missbruk eller saknar grundläggande behov. Många har även ett lågt förtroende för myndigheter i Sverige och i hemlandet.

Många av Babas deltagare står inför ett återvändande mot sin vilja. Något ungdomen då blir hjälpt av är att få information om vad som kommer att hända. När det händer att Babas deltagare blir satta i förvar i väntan på utvisning kan en ungdomscoach eller jurist erbjuda sig att möta dem där för att stötta och planera för framtiden.

Den som önskar kan också fortsätta ha kontakt med Babas ungdomscoacher från hemlandet.

Baba har tagit fram information om vad som kan vara bra att tänka på inför en utvisning, här är några exempel:

- Ansöka om ERRIN (återintegreringsstöd) och hur det fungerar
- Organisationer som man kan få hjälp av i hemlandet
- Om det finns familj, släktingar eller annat nätverk i hemlandet
- Vad som är bra att ha med sig
- Viktiga telefonnummer
- Kan jag återvända till Sverige? Information om återreseförbud och arbetstillstånd

"Jag är en som flydde till Sverige. Jag är separerad från min familj på grund av krig. Jag vet inte var min övriga familj är. Istället för att få skydd här har jag fått avslag. Jag är utlämnad till folks goda vilja för ingen myndighet hjälper mig nu."
Mohamed, deltagare på Baba

– Jag vet vad ett trauma innebär

Ideellt arbetande volontärer som bidrar med sin tid och sitt engagemang är en stor och mycket viktig del av Stockholms Stadsmissions arbete. En volontär kan arbeta med korta eller regelbundna uppdrag. Uppdraget inleds med en volontärutbildning som bland annat innehåller kunskap om Stockholms Stadsmission och organisationens arbetssätt.

Hur har det varit för dig att möta ungdomarna på Baba?

Jag är väldigt nära dom. Men några är fortfarande väldigt blyga. Jag är inte deras pappa, inte storebror. Jag är deras farbror, berättar Vincent, volontär på Baba. De är "mina pojkar", många är väldigt nära mej. Jag tycker om att fixa mat åt dom. Även om maten är slut fixar jag ändå något.

Det är svårt också. Man är inte rustad. Men de litar på mej. Jag har inte de djupa samtalen. Jag har varit här nästan ett år, varje vecka. Två eller tre gånger har jag haft jättetuffa samtal som man vill gråta efter. Jag brukar prata med dem i teamet en stund innan jag går hem. Det är ju en del av jobbet att kunna ta emot det de vill lämna över. Man känner sig ledsen och förbannad. Det är en del av jobbet. Man kan inte låta bli att vara inblandad. Men det är tufft. Jag kan bara lyssna och visa mina känslor och de vet att jag gör mat med kärlek till dom. De är glada för det. De säger: "Vad snäll du är" och om jag inte är här frågar de var jag är. Det är fantastiskt. När man gör något annorlunda i sin vardag så ger det oerhört mycket tillbaka. Men jag är en vuxen man så jag klarar det. Jag läser mycket och följer politiken – även om att jag inte upplevt det så vet jag. Jag vet vad ett trauma innebär.

Här ser man en del av livet som många inte ser. Utan man ser stereotyper. Vi har fastnat i teknikaliteter – är ungdomen över 18 år eller inte. En teknikalitet som massmedia och andra hängt upp sej på. Men det handlar ju om kriget. Det är katastrofalt kommunikationsmässigt, tycker jag. Det är svårt att se killar som kämpar och kämpar och som går sönder. Många killar här hamnar i en Kafkasituation. Då går de sönder.

Vad tycker du är det viktigaste som Baba gör för ungdomarna?

Kärlek, villkorslös kärlek, man är här för dom. Det är fantastiskt med den juridiska hjälpen. Jag gör vad jag kan och det är att göra bra mat till dom. Det är inte bara att jag fixar mat. Utan mat som jag gör till dom.

Jag var beredd att ta tjänstledigt några timmar varje vecka för att kunna vara på Baba, men det behövde jag inte. Man tyckte att det var bra att jag var här, att jag gjorde något fantastiskt. De var tacksamma för att jag gjorde något. ■

För att arbeta som volontär ska man vara över 18 år och dela Stockholms Stadsmissions värdegrund (se www.stadsmissionen.se/värdegrund).

”När man gör något annorlunda i sin vardag så ger det oerhört mycket tillbaka.”

Vincent, volontär på Baba

– Här deltar man efter lust och förmåga, helt utan krav

Ett av målen för "Röster från Baba" var att möjliggöra att "deltagarna arbetar med olika uttryckssätt". Detta sker genom en stor variation av aktiviteter på Baba.

EN SKAPANDE VERKSTAD stödjer den kreativitet som finns hos deltagaren. En sida som ofta ligger djupt begravd på grund av Babaungdomarnas tuffa livssituation. Genom att de får testa olika material och uttryckssätt i sitt skapande är målet att de får kontakt med sin egen kreativitet.

I den skapande verkstan får deltagarna uttrycka sig i bild, form, text och i viss mån musik. Genom att ha utställningar där både bilder och texter hängs upp på väggarna bidrar verkstaden till att höja värdet på det som skapas. Det ökar deltagarnas motivation att fortsätta uttrycka sig och förhoppningsvis våga gå vidare inom den kreativa banan – ut i samhället.

Ett bord eller plats där man kan måla, teckna eller skriva är en inbjudande kontaktyta. Det är ofta lättare att börja prata när man samtidigt gör något annat. Samtalen blir då mer avslappnade och man kan lära känna varandra lite mer och på ett annat sätt. Man måste inte berätta om sitt liv och sina problem. Skapande är en sorts utforskande av självet och därför blir samtalen ofta djupare, inte minst när man talar om vad någon har skapat. Dessa spontana utforskande samtal utgör på så sätt ett komplement till andra samtal som till exempel MI.

Genom att uttrycka sig kreativt kan deltagarna bli medvetna om att de har en annan identitet än bara en "Ensamkommande". De är människor med olika talanger, intressen, tankar och drömmar. Genom att deras alster sätts upp i lokalen, kan även övriga deltagare se en annan sida av den personen.

Den skapande verkstan är kravlös. Här deltar man efter lust och förmåga, utan krav på omedelbara resultat. Den är ett "vilorum" där man kan slappna av och leka lite med färg och form – och glömma den hårda verkligheten en stund.

I det kreativa arbetet runt till exempel ett målarbord möts ungdomarna på samma villkor, oavsett bakgrund, religion, livssituation, kön eller hbtq-relaterade frågor. Här provar man på och gör något som känns bra i stunden. De få tjejer som kommer till Baba tycker mycket om skapande aktiviteter och beskriver att de känner sig inkluderade och killarna får bejaka sin mjukare sida och slipper ifrån machoidealen för en stund. ■

Skapande

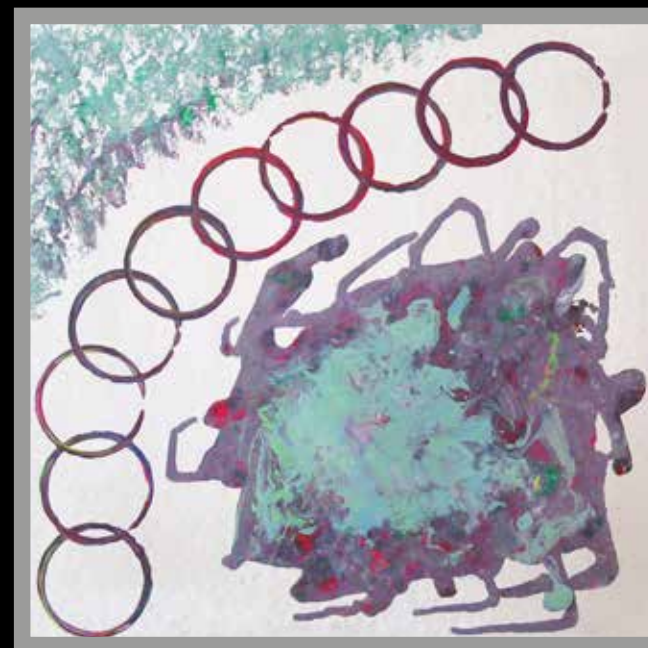
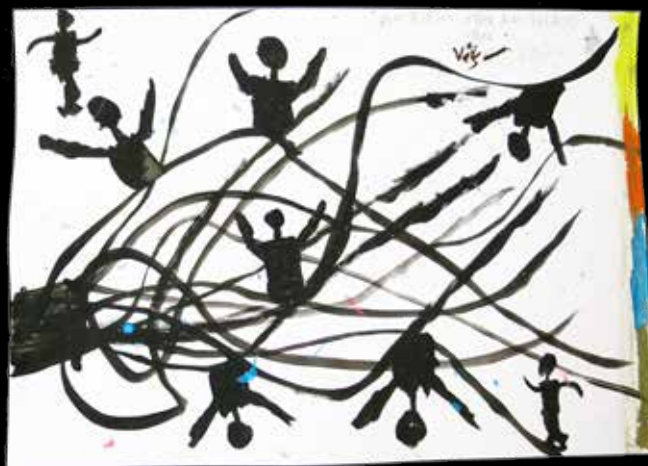
VERKSTAD !

**Skapande verkstad – en metod
som vill erbjuda deltagarna att:**

- Hitta sin kreativitet
- Stärka den egna identiteten
- Vara i en kravlös aktivitet
- Mötas på lika villkor – inkluderande och utifrån mångfald

Vernissage

Ett tema i den skapande verkstan har varit identitet.
"Alla har vi väl en mask i sociala sammanhang. Vem är jag bakom masken?
Eller vem skulle jag vilja vara?" För att komma igång satte vi ett
datum för en utställning och bjöd in till vernissage.

– Drömmen är att få texten publicerad

Att uttrycka sina innersta känslor och tankar är svårt men livsviktigt. Att göra det genom att skriva på ett främmande språk är en stor utmaning. Trots det så har två deltagare vågat ta steget att skriva på svenska och dessutom gjort det fantastiskt bra.

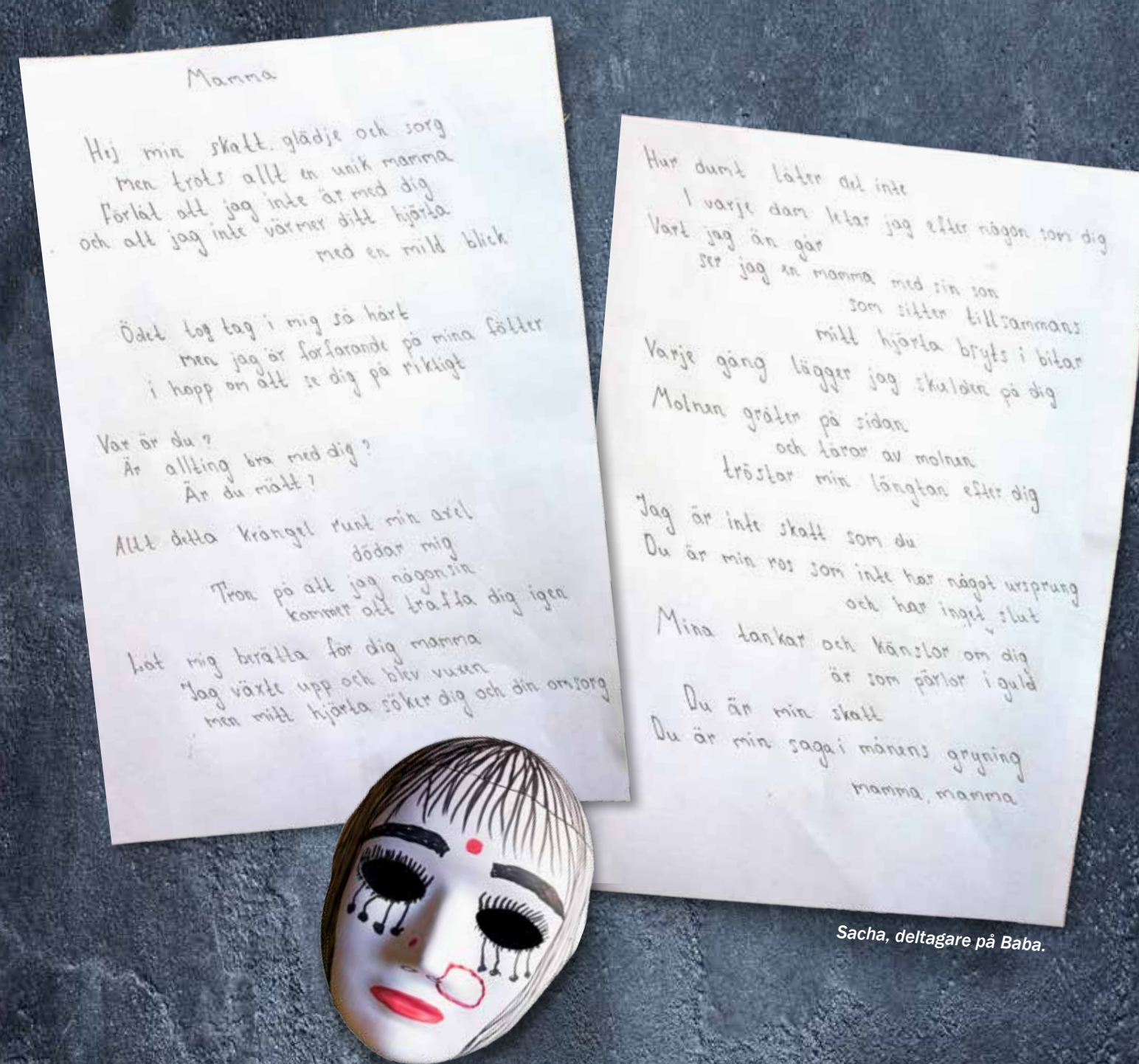
DESSA TVÅ UNGA män har en okuvlig lust att skriva, men de gör det på helt olika sätt. Vi kallar den ene för Sacha och den andre för Micha.

Sacha är romantikern som känner starkt, drömmer om det sköna och saknar och längtar efter det vackra som gick förlorat. Han är också den medkännande vännen. Han skriver sina dikter på sitt modersmål och tillsammans med ungdomscoachen på "Röster från Baba"

har dikterna översatts och bearbetats. Att hitta de rätta svenska orden som stämmer med känslan i originalet är det svåra. Sachas dröm är att få dikterna utgivna.

Micha är den brinnande eldsjelen med det stora hjärtat för mänskligheten. Han vill lära av livets svårigheter, glömma och förlåta och förändra världen till en vackrare plats. Micha älskar svenska ordspråk och hittar också på egna. Han skriver frenetiskt och mycket och ibland med helt geniala formuleringar. Målet för Micha är att få ge ut en egen bok.

Båda poeterna önskar förstås att deras texter ska nå en publik, vilket också har skett vid flera tillfällen. Genom "Röster från Baba" har dikter spelats in och blivit film. Sacha har läst dikter för en stor publik vid olika event på Stockholms Stadsmission. Det stora som hände år 2019 var att Sacha fick en dikt publicerad i Ordfront Magasin. ■

Sacha, deltagare på Baba.

Några nyskrivna "Klok-ord" av Micha:

"En tunga är mjuk, men kan ändå krossa ett hjärta."

"Om du är nere – tänk på att stjärnor inte lyser utan mörker."

"Ett mirakel sker inte varje dag – men varje dag är ett mirakel."

"För att komma fram måste man stanna ibland."

Trädet – processen från idé till praktisk användning

En del av arbetet i projektet "Röster från Baba" har varit att skapa ett pedagogiskt material för att kunna förklara och ge deltagarna "kunskap om sina mänskliga rättigheter, om asylprocessen och aktuell lagstiftning". Detta för att de på egen hand ska kunna ta ett informerat och medvetet beslut.

HUR SKA VI på Baba kunna förmedla den krångliga lagstiftning som inträder efter avslag var en av de frågor vi funderade över. Vi ville göra det på ett konkret och tydligt sätt för att deltagarna skulle kunna ta till sig, känna igen sig och komma ihåg. För ungdomscoachen, som arbetar med kreativ verkstad som metod, blev svaret ett träd.

Trädet blev en visuell illustration som bygger på de vanligaste frågor som Babas deltagare har gällande sin egen migrationsprocess. Efter en asylprocess som resulterat i tre avslag beskrivs sådant som återvändande, andra processer för att få ett tillstånd och den papperslösa situationen.

Nästa steg blev att rita upp "migrationsträdet" i full skala på en stor plywoodskiva, vilket två deltagare hjälpte till med. Under några månader var trädet uppställt i ett rum så att alla som hade lust kunde måla på trädet och rötterna. Arbetet med trädet blev som spontana workshops. Många intressanta samtal och frågor om asylprocessen kom upp och trädet fylldes på och förändrades.

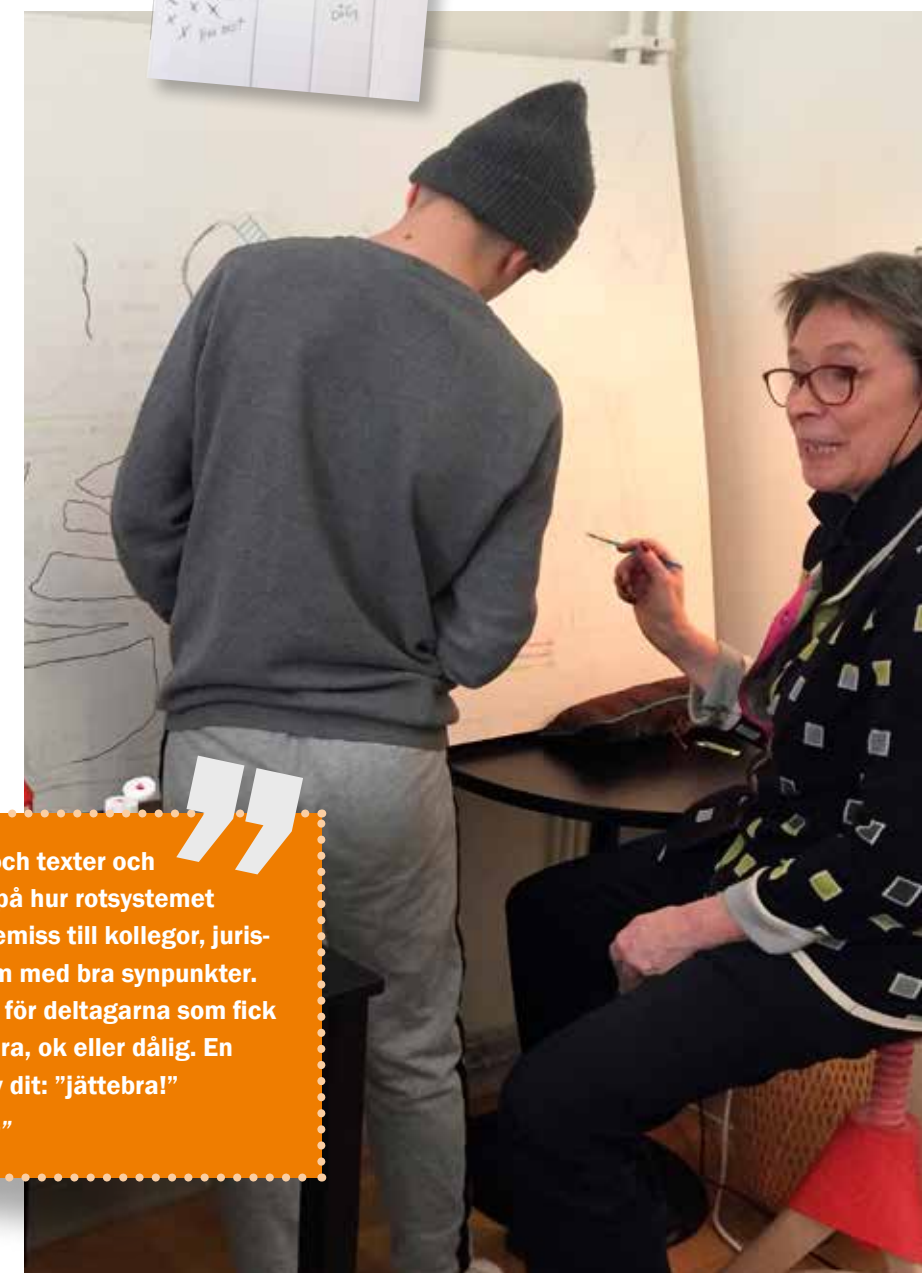
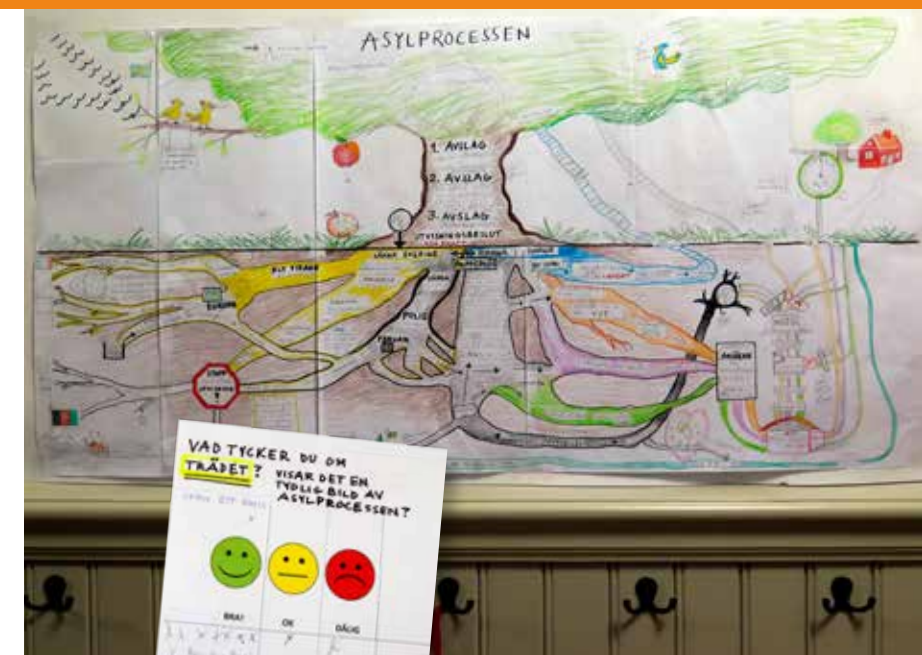
Nästa moment blev att sätta alla olika rubriker på rätt ställe i trädet. Vi valde rubriker som måste gå att flytta på, eftersom lagstiftningen ändras med jämna mellanrum.

Migrationsträdet sitter nu på väggen där alla kan se det och det används i samtal och workshops. Ofta står deltagare framför det och diskuterar vilka vägar som finns. Det visar att trädet funkar och ger deltagarna en bild av sin egen situation samtidigt som de får mer förståelse för regelverket. ■

Jag ritade och vår jurist skrev rubriker och texter och det blev mycket klurande innan vi kom på hur rotsystemet måste hänga ihop. Skissen gick ut på remiss till kollegor, jurister och deltagare på Baba, som alla kom med bra synpunkter. Vi gjorde också en särskild genomgång för deltagarna som fick bedöma trädet genom att sätta kryss: bra, ok eller dålig. En stark majoritet valde "bra". Några skrev dit: "jättebra!"

Märta, ungdomscoach på "Röster från Baba"

Se det färdiga trädet i sin helhet på sid 58.

– Workshopen styrs av deltagarnas frågor

Workshop med stöd av Migrationsträdet

Babas ungdomar erbjuds återkommande att delta i en workshop med "migrationsträdet" för att få ökad kunskap om hur den juridiska kartan och processen ser ut och hänger ihop.

TILLSAMMANS MED EN av Babas jurister går man igenom olika juridiska processer och ser hur de kan komma att påverka varandra och ibland växa ihop. Innehållet och samtalen i workshopen styrs av deltagarnas frågor utifrån deras egna erfarenheter och funderingar.

Juristens ansvar är att besvara frågorna samtidigt som den juridiska processen och regelverk kan visas och följas i stam, grenar och rötter på migrations-trädet.

Under en workshop i november 2019, då åtta till tio ungdomar deltog, diskuterades frågor som regelverk vid återvändande, Dublinförordningen, uppehållstillstånd på grund av anknytning, uppehållstillstånd på grund av arbete, ansökan om verkställighetshinder med mera. Det ställdes både generellt hållna frågor och frågor av mer specifik karaktär. Workshopen varade i cirka 60 minuter. ■

Workshop om Mänskliga rättigheter

"I BABAS UPPDRAG ingår att informera om mänskliga rättigheter. Det gör vi på flera sätt men också genom en särskild workshop på temat. För att på ett enkelt sätt visa hur mänskliga rättigheter fungerar i praktiken har jag gjort ett material med symbolbilder, speciellt anpassat för målgruppen. Bilderna symboliserar olika rättigheter och skyldigheter, till exempel sjukvård, skola, lag och yttrandefrihet och sorteras under tre rubriker: Stat, Medborgare/individ och Flykting.

Varje deltagare får bilder att tolka och vi arbetar tillsammans i gruppen med att sätta bilderna under rätt rubrik. Vad har en medborgare i Sverige för rättigheter och skyldigheter? Vad har staten – Sverige – för skyldigheter? Hur fungerar ett demokratiskt samhälle ur ett "Mänskliga Rättighetsperspektiv"? Finns det någon lägsta nivå för en persons rättigheter? Under rubriken Flykting finns "asylprocess" och "avslag". Utifrån bilderna diskuterar vi frågor som: Vad har man som ung och flykting för rättigheter avseende trygghet, vård, skola eller tak över huvudet? Alla kan vara med och tolka vad respektive bild betyder och oavsett bakgrund och förkunskaper har alla en möjlighet att delta aktivt."

Märta, ungdomscoach på "Röster från Baba"

Arbetet med att göra Babaungdomarnas röster hörda

Ett sätt att göra Babas röster hörda på konferenser, samverkansmöten med mera är att låta deras röster och berättelser ta plats – att lyssna till deras berättelser som på ett personligt sätt och med egna ord beskriver den situation de befinner sig i.

Eftersom ungdomarna inte själva kan delta eller medverka har en av de anställda på "Röster från Baba" tagit deras plats och läst upp vad Babaungdomarna har skrivit. Inför en aktuell konferens eller ett seminarium har ungdomarna tillsammans med medarbetare på "Röster från Baba" gått igenom presentationerna för att säkerställa att det som ska läsas upp stämmer med det de vill

berätta. Efter konferensen, seminariet eller rundabords-samtalet sker alltid en återkoppling till vad som togs upp och hände på konferensen.

Barn som försvinner

Länsstyrelsen i Stockholm hade ett nationellt uppdrag att ta fram en handlingsplan om "Barn som försvinner". Stockholms Stadsmission deltog i arbetet både i en arbetsgrupp och i en styrgrupp och Babas arbete och ungdomarnas röster utgjorde där en viktig input. Detta resulterade bland annat i att några av Babas ungdomars berättelser finns med i rapporten "På flykt och försvunnen: en kartläggning av ensamkommande barn som avviker". Även i Länsstyrelsens åtgärdsförslag finns Babas deltagares berättelser med i förordet. Inför en stor konferens,

Alla som deltog på konferensen Från avslag till återvändande fick varsin "osynlig vän" då konferensen startade. Det var en kort, anonym berättelse skriven av Babas deltagare för att få in ungdomarnas röster på konferensen.

kopplad till detta uppdrag, diskuterade ungdomarna på Baba tillsammans med ungdomscoacherna vad de skulle vilja lyfta in på konferensen och vilka frågor de ville ställa till deltagande politiker och myndigheter. Det resulterade i ett dokument som skickades till projektledaren på Länsstyrelsen i Stockholm och till konferensens moderator. På så sätt kunde de ta med ungdomarnas röster in i konferensen. Ensamkommandes förbund livesände hela konferensen så att Babas deltagare kunde ta del av den under dagen. Via mentometer skickade ungdomarna in kommentarer och frågor.

Från avslag till återvändande

På en annan konferens, "Från avslag till återvändande", där personer från hela Sverige deltog, presenterades Baba genom att alla som deltog fick varsin "osynlig vän" då konferensen startade. Varje konferensdeltagare fick en kort, anonym berättelse skriven av Babas deltagare. Detta för att få in ungdomarnas röster på konferensen. På konferensen deltog bland annat personal från Migrationsverket, socialtjänsten, gode män och personal från olika boenden. Under dagen fick konferensdeltagarna möjlighet att skriva ett svar till sin "osynliga vän" om själva konferensen, men även att svara direkt på de tankar om den egna situationen som hen berättat om i sitt brev. Innan konferensen ägde rum hade några av dem som arbetar på Baba, tillsammans med några av Babas ungdomar, förberett och valt ut vilka berättelser som

skulle få bli "osynliga vänner" på konferensen. Medarbetarna på Baba fick med sig 92 brev hem. Tillbaka på Baba frågade de ungdomarna hur de ville göra med svaren. De beslöt att träffas tillsammans för att öppna och läsa alla svar. Detta gemensamma arbete upplevdes viktigt och meningsfullt - att kunna ge ungdomarna något tillbaka när de delar med sig av sina livsberättelser.

Ytterligare ett sätt att göra Babas deltagares röster hörda är att ta fram ljudberättelser som beskriver hur komplex och svår asylprocessen ofta är för dem. Det har gjorts inom projektet "Röster från Baba". I varje avsnitt får man lyssna till en ungdoms berättelse och höra hur samarbetet med Babas medarbetare varit. Det kan till exempel handla om hur kontakterna med olika myndigheter, rättsväsendet eller hälso- och sjukvården sett ut. Berättelserna belyser hur svårt det kan vara för en ensamkommande ungdom att själv hålla i alla kontakter. Och även hur svårt det oftast är att förstå innebörden i ett beslut eller innehållet i ett dokument. Konsekvenserna av de långa väntetiderna hos myndigheter beskrivs också och hur de påverkar möjligheten att planera sitt liv. Ljudberättelserna är i första hand tänkta att användas i möten med myndigheter, kommuner och berörda instanser för att förmedla kunskap om hur livet för ensamkommande unga kan gestalta sig. Berättelserna visar också på vikten av att det finns verksamheter som Baba som kan möta och bistå de utsatta ungdomarna. ►►►

Ett annat sätt att gestalta hur det är att vara ung och leva gömd i Sverige är att läsa upp berättelserna stående bakom ett skynke, så att endast en silhuett är synlig.

På **Mänskliga Rättighetsdagarna** i Malmö presenterades Babas röster på detta sätt. Baba deltog tillsammans med VYRE (Voices of Young Refugees in Europe) på seminariet som Länsstyrelsen i Stockholm höll. VYRE är ett nätverk av unga flyktingar som arbetar för att ena och stärka unga flyktingars röster i Europa. En panel bestående av företrädare för Migrationsverket, gränspolisens, Malmö stad och Länsstyrelsen diskuterade därefter ungdomars rättigheter genom reflektioner över Babas deltagares berättelser. Seminariet filmades för att sedan kunna visas för ungdomarna i Baba.

– När jag säger Baba, vad tänker du då?

Baba fick mej att få hopp om livet.

Att man förstår att alla vill ha sin frihet, att de man kommer att möta vill ha frihet. Och att de som jobbar där ska vara noggranna personer och jurister.

Men då jag kom till Baba hade jag inte tak över huvudet. Så är det för många. Maten är viktig och aktiviteterna är bra. Men man behöver någonstans att bo också.

Min coach är som min bästa vän. Hon är som min mamma. Som förut när jag var väldigt ledsen och funderade på att ta mitt liv. Allt var inne i mej – jag kunde inte få ut det. När läraren på skolan frågade började jag bara gråta. Kuratorn ringde då till Baba.

Hittills jag har inte fått någon hjälp när det gäller migrationsverket, annars har jag fått den hjälp jag behöver. Det var min vilja inte få den informationen. Jag känner att det inte är dags än för den informationen. Fast det är alltid bättre att få information. Så jag önskar att det kommer kännas bättre och bli bättre.

En plats som är som ett hem, där man kan vila, har roligt och lugn och ro.

Baba betyder "farfar" på mitt språk – först tänkte jag att det var gamla personer som jobbar där. Senare förstod jag att det är en organisation – Stadsmissionen – som stödjer människor.

Första gången jag kom till Baba kändes det obekvämt. Jag var jätterädd, jag var yngre då, bara 17. Men jag hade inget att göra efter skolan, jag var papperslös. De på Baba ställde många frågor. Jag kunde inte svara. Fick ångest när jag tänkte på framtiden och sådant. Men min kontaktperson blev mitt bollplank. Och jag blev mindre rädd.

Hope for life . Fick veta att jag har rätt till sjukvård. Känns som ett andra hem, man är välkommen och personalens aura. Här är livet inte slut.

Min ungdomscoach var den jag träffade först. Jag litade bara på henne. Vi har spenderat mycket tid med varandra.

Min ungdomscoach sa: "Du måste komma idag." Men jag hade en akut tandläkartid som jag gick till. Men hon ringde och sa: "Du måste komma nu!" "Nej – jag har ont..." sa jag. "Du måste komma nu! Kom hit nu!" sa hon. När jag kom hit somnade jag i soffan i två timmar. Sedan pratade vi. Jag hade inget hopp när jag var papperslös. Hon sa att jag måste tänka positivt. "Tänk på något bra, något positivt kanske väntar på dig."

– Ingen har valt att inte kunna bo i sitt land

DELTAGARE PÅ BABA:

- När jag kommer att kunna klara mej själv vill jag verkligen hjälpa till. Vi har en varm plats vi har mat. Men alla har inte det. Jag tänker på hemlösa ungdomar. Jag har själv varit hemlös. Jag vill hjälpa Stadsmissionen eller Röda Korset. Man kan hjälpa till med att ge pengar.
- Jag vill fortsätta komma hit. Varje dag blir svårare för mej. Jag har ingen framtid, jag har ingen plan. Jag pratar med min coach och psykolog. I min ålder är det mycket svårt, jag måste få utbilda mej.
- Alla – organisationer, myndigheter och personer – som kommer läsa boken måste förstå att vi från Afghanistan är utsatta för nationell diskriminering och göra upp med den!
- Baba kommer alltid vara ett bra minne. Julfesten eller att få gå på Gröna Lund. Det bästa som hänt i mitt liv har jag fått genom Baba.
- En sak som jag tänker på när man ser flyktingar i andra länder: Man behöver inte bara tänka på sej själv eller sin familj. Världen skulle bli sämre för varje dag. Ingen har valt att inte kunna bo i sitt land. Ingen har valt vilken religion man får som barn. Man bestämmer inte var man föds.
- Nu bor jag i en familj som inte tror på Gud. De är humanister och säger: Om vi har en plats hemma – varför skulle vi inte hjälpa en som behöver? Om man får hjälp själv måste man hjälpa andra – jag tror på Karma. Man måste göra något själv.
- Att man kommer att förstå att alla vill ha sin frihet, att de man kommer att möta vill ha frihet. Och att de som jobbar ska vara noggranna personer och jurister.

Några avslutande ord

Genom Arvsfondsprojektet "Röster från Baba" har vi fått möjlighet att utveckla metoder och arbetssätt för att stärka de unga vi möter i Stockholms Stadsmissions verksamhet Baba. Tillsammans har vi arbetat med workshops och rollspel plus skapat sätt att tydliggöra migrationsprocessen genom Migrationsträdet och "fråga juristen".

Vi har utarbetat rutiner för hur vi arbetar med individuellt stöd, med gruppaktiviteter och juridisk information och rådgivning. Vi har prövat olika sätt för att öka delaktigheten på Baba och för att deltagarnas röster ska bli hörda. Att dessa unga som ofta befinner sig i kris och lever i en mycket utsatt tillvaro ska få möjlighet att få komma till en trygg plats, där de kan få landa för en stund tycker vi är viktigt. Det – tillsammans med korrekt information om vilka alternativ som finns och vad de kan innebära – vill vi ska leda till att deltagaren bättre ska förstå sin situation och kunna ta ett informerat beslut om sin framtid.

Jag vill tacka alla som har delat med sig
av sina tankar och erfarenheter i "Röster från Baba".

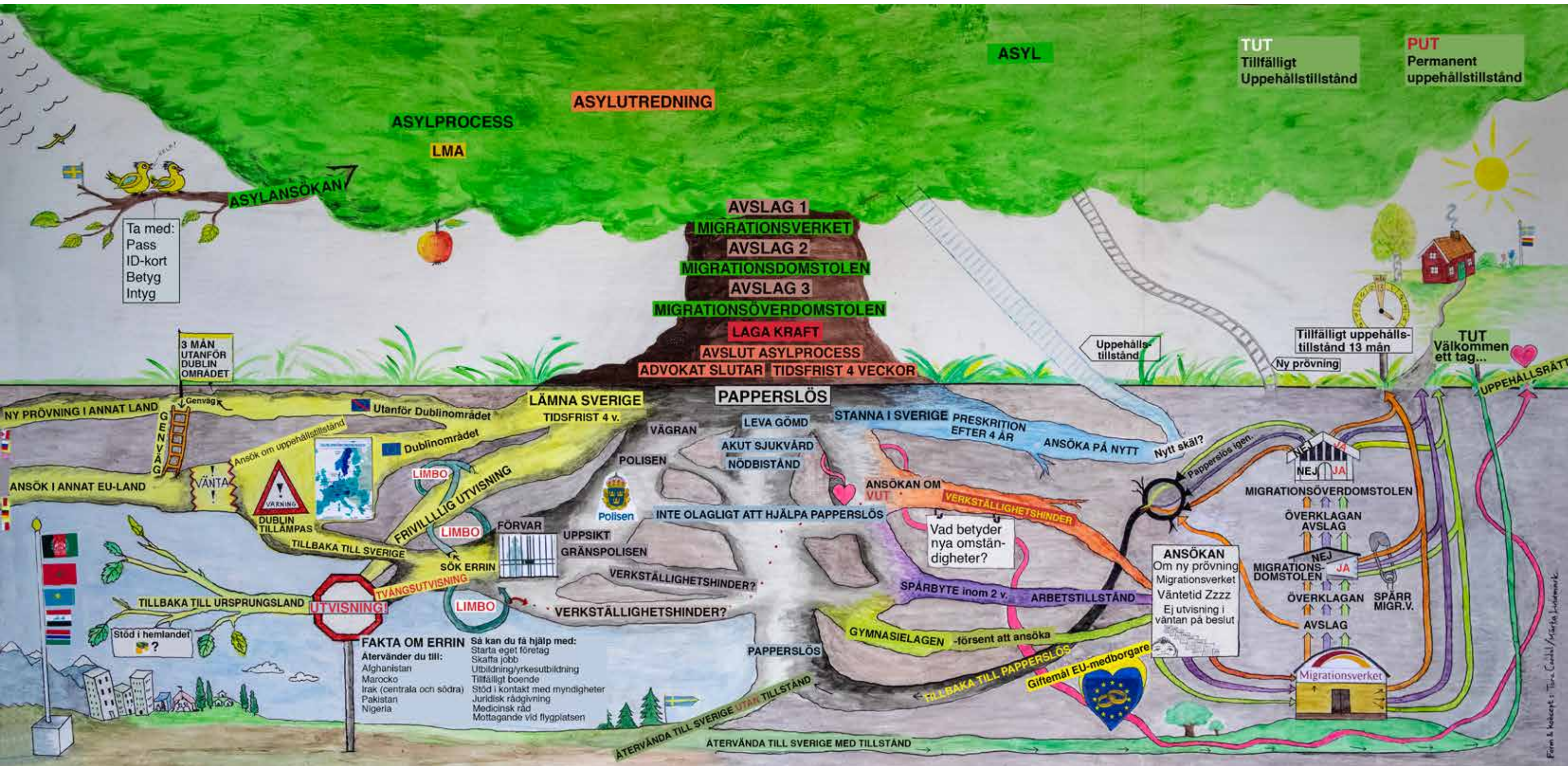
Helena Wihlborg, projektledare "Röster från Baba"

Idéer & tankar:

[illegible]

Migrationsträdet

Boken och de mallar som Baba använder sig
av finns att hämta på www.stadsmissionen.se

ALLMÄNNA
ARVSFONDEN